

Bodembroedende Buizerd *Buteo buteo* in de polder Mastenbroek

Jan van Dijk

Voor zover mij bekend is dit de eerste maal dat in Overijssel een Buizerd *Buteo buteo* een nest op de grond maakte, in plaats van in een boom of op een hoogspanningsmast. Op 7 mei 2006 werd het nest ontdekt, er lagen twee eieren in.

Harm Meuleman, agrariër en eigenaar van het perceel, trof tijdens het uitrijden van vaste mest (ze zijn er nog!) een nest aan op een slootwal met daarin twee voor hem vreemde eieren. De eieren waren te klein voor een Knobbelzwaan en hadden niet de kleur van de eieren van een Wilde Eend. Toen hij de volgende dag weer ging kijken vloog een Buizerd bij het nest weg. Die middag zijn we samen gaan kijken en inderdaad, er broedde een Buizerd op twee eieren!

Tweelegsel van Buizerd in grondnest, Polder Mastenbroek, 8 mei 2006 (Jan van Dijk).
Completed clutch of Buzzard in ground nest, Polder Mastenbroek, 8 mei 2006.

Een lichte buizerdvrouw vloog op van het nest en op een nabij gelegen hoogspanningsmast zat een donker mannetje. Het nest lag op de typische plek waar je een zwaan zou kunnen verwachten; op een iets hogere oever op de hoek van twee sloten. Naast het nest lagen enkele oude weidepaaltjes en een stuk biels en rond het nest was gedeeltelijk een begroeiing van brandnetels en gras. Het nest was tegen de

biels aan gebouwd. Als nestmateriaal was afgestorven oevergewas gebruikt en er waren nauwelijks houtachtige materialen in verwerkt.

Op 17 mei werd het nest weer bezocht en 1 ei bleek uitgekomen. Het jong had de ogen nauwelijks open en was hooguit een dag oud. Het tweede ei was warm en nog niet aangepikt. Beide ouders alarmerden maar na het verlaten van het gebied ging het vrouwtje direct naar het nest. Bij het volgende bezoek op 22 mei waren er 2 jongen. Op of bij het nest werden geen prooiresten aangetroffen. De tweede helft van mei kenmerkte zich dit jaar door lage temperaturen en veel regen. De nestcontroles werden zorgvuldig getimed om geen verstoring te veroorzaken tijdens of vlak voor een regenbui. Helaas bleek tijdens een controle op 27 mei dat het nest leeg was. Geen sporen van de jonge Buizerds, het nest was onbeschadigd en er waren ook geen resten van prooien.

Net uitgekomen jong met nog niet uitgekomen ei van Buizerd in grondnest in Polder Mastenbroek, 17 mei 2006 (Jan van Dijk). *Just hatched Buzzard chick and still unhatched egg in ground nest in Polder Mastenbroek, 17 May 2006.*

Vermoedelijk is het natte en koude weer de jongen fataal geworden. Een grondnest voert minder snel water af en als er gevoerd moet worden staat de oude vogel naast de jongen die dan uiteraard het nodige water mee krijgen. Hoewel het weer de meest voor de hand liggende oorzaak lijkt, valt predatie door bijvoorbeeld een hond of een vos niet uit te sluiten.

Toch vreemd dat dit buizerdpaar er voor koos om een nest op de grond te maken. Binnen 200 meter van het nest stonden twee hoogspanningsmasten die op andere plaatsen in de polder wel degelijk voor nestbouw worden gebruikt. Op 500 meter

afstand was een bosje met redelijk hoge elzen die ook geschikt leken om een nest in te maken.

Overzicht van de nestplek in het landschap van Polder Mastenbroek; het nest lag in de hoek van het weiland (Jan van Dijk). *Overview of the nest site as situated in Polder Mastenbroek; the nest was made in the corner of the field.*

Ik heb vier Nederlandse verslagen kunnen vinden van eerdere broedgevallen op de grond. In 1999 was er een broedgeval bij Hommerts in Friesland. Het buizerdpaar wist hier 1 jong groot te krijgen (van der Sluis 1999). In 2000 bouwden Buizerds een nest op de grond bij Aldeboarn, alweer in Friesland. Hier werden drie eieren gelegd. Dit broedsel mislukte omdat de oude vogels het nest in de steek lieten tijdens het broeden (Roosma, Kleefstra & van der Heide 2000). In 2003 werd een nest gebouwd op een bruggetje in de Noordpolder te Veld (Eemnes, Utrecht). De drie eieren werden hier gepredeerd door een bunzing *Mustela putorius* (Jonkers & Roodhart 2003). In 2005 trof Jan Roodhart een grondnest aan op dezelfde plaats in de polder bij Eemnes als in 2003 (Bijlsma 2006); ook dit nest leverde uiteindelijk geen uitvliegende jongen op. Kennelijk is broeden op de grond een gevaarlijke exercitie, die zelden goed afloopt.

Met dank aan Harm Meuleman, een oplettende agrariër met verstand van zaken! Een eerdere versie van dit artikel verscheen in Zwols Natuur Tijdschrift 13(4): 12-13, 2006.

Summary

Dijk J. van 2007. Ground nest of Common Buzzard *Buteo buteo* in Polder Mastenbroek. De Takkeling 15: 120-123.

Polder Mastenbroek is a grassland polder north of the town of Zwolle in the central Netherlands. On 7 May 2006 a local farmer discovered a nest on the ground in the corner of a meadow, next to a water-filled ditch. The nest contained two incubated eggs. One egg had hatched on 17 May, and two chicks were recorded on 22 May. However, a visit on 27 May revealed that the chicks had disappeared without a trace. It is thought that adverse weather conditions had caused the chicks to die; late May was characterized by downpours and low temperatures. A ground nest is easily waterlogged, and remains wet during a much longer period than a tree nest.

Within 200 m of the nest two electricity pylons were available, but were ignored as nesting site. In other parts of Polder Mastenbroek, Buzzards have been recorded nesting in electricity pylons. Furthermore, some 500 m away a small woodlot also offered nesting sites without being used. Why this pair built a nest on the ground, remains a mystery.

Previous ground nests of Buzzards in The Netherlands were reported in 1999 at Hommerts (province of Friesland), in 2000 at Aldeboarn (Friesland), and in 2003 and 2005 near Eemnes (Utrecht). All these sites were – as in the present case – situated in grassland dominated by dairy farming, and were typified by a scarcity (but not absence) of alternative sites. Except once, all nests failed to fledge chicks.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 2006. Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2005. De Takkeling 14: 6-53 (zie pagina 26).
- Roosma J., Kleefstra R. & van der Heide Y. 2000. Mislukt grondbroedsel van Buizerd *Buteo buteo* bij Aldeboarn (Friesland). De Takkeling 8: 125-127
- Sluis J. van der 1999. Vreemde broedplaatsen van roofvogels: grondbroedsel van Buizerd *Buteo buteo* en vijzelnest van Torenvalk *Falco tinnunculus*. De Takkeling 7: 209-211
- Jonkers D.A. & Roodhart J. 2003. Grondbroedsel van Buizerd *Buteo buteo* op bruggetje. De Takkeling 11: 234-236.

Adres: Mgr. Nolenstraat 19, 8014 AS Zwolle, jwhvdijk@wxs.nl